
HÍRES BŰNÜGYEK, TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK

BOGDÁNY GYULA

**Forrányomon üldözés
élet elleni bűncselekmény nyomozásában**

A tudomásszerzés után a nyomozó hatóság törvényi kötelessége a bűn és a bűnelkövető üldözése. A beérkezett adatok értékelése kiterjed arra, hogy bűncselekmény gyanúja megállapítható-e, ha igen, milyen bűncselekmény látszik megvalósulni, a megvalósult bűncselekmény elkövetője hogyan vonható minél hamarabb felelősségre. Ahhoz, hogy a személyre szabott felelősségre vonás megtörténjen, nevesíteni kell a tettest.

Az elkövető azonban az esetek jelentős hányadában igyekszik menekülni a felelősségre vonás elől és ennek érdekében leplezni kilétét. Különösen a legsúlyosabb bűncselekmények, az élet ellen megvalósítottak esetében – a várható súlyos következmény miatt – erős a menekülés vágya.

Az élet elleni bűncselekmény ismeretlen tettesének felderítése mindig különös felkészültséget igényel a nyomozó hatóság részéről, hiszen az időszerről reagálóképesség fenntartása, a megfelelő képzettségű és létszámú szakember rendelkezésre állása, a szükséges technikai eszközök alkalmazhatósága, mind elengedhetetlen feltétele az eredményes bűnüldözésnek. Szükséges azonban, hogy ezeket az elemeket valaki összehangolja, szervezze, irányítsa. Az élet elleni bűncselekmények ismeretlen tettesének felderítését a nyomozó hatóság jogkörökkel megerősített, leginkább rátermett tagjainak célszerű irányítaniuk, hiszen csak ekkor mondhatjuk el, hogy a nyomozó hatóság teljesítette a törvényes kötelezettségét: teljes eszköztárával és szakértelmével a bűncselekmény felderítésén, a bűn üldözésén munkálkodott.

A következő oldalakon olyan valós jogeseten mutatom be az integrált bűnüldözést, amelyben a korszerű bűnügyi módszertan számos lényeges eleme megtalálható.

Felderítési kronológia

2013. május 4., szombat – 11.25-kor Sz. Gyöngyi bajai lakos telefonbejelentést tett a Bajai Rendőrkapitányság ügyeletére, hogy a Klapka u. 11. szám előtt hangos veszekedést hall, és látja, hogy két ember verekszik.

11.26-kor az Országos Mentőszolgálat mentésirányítója bejelentette a rendőrkapitányság ügyeletére, hogy értesítés után úton vannak a Baja, Klapka u. 11. szám felé, ahol egy férfit vélhetően nyakon szúrtak. A rendőrkapitányság ügyeletvezetője a helyszínre irányította a szolgálatban lévő összes rendőrt, négy gépkocsizó egységet.

11.26-kor a kármentő baleseti helyszínelő és járőr egységek tagjai közül ketten életmentő beavatkozást végeztek a nyaki szúrt sérüléssel a földön fekvő, eszméletlen állapotban lévő sértetten. A vérzést lefogva, légzést fenntartó műveletekkel tartották életben a sérültet amíg a *11.27-kor* a helyszínre érkező mentők átvették az ellátását. Ez után szívmasszázs alkalmazásával támogatták az eredményes újraélesztést. A sérültet, állapotának stabilizálása után, *11.38-kor* életveszélyes állapotban a mentők a bajai kórházba szállították.

Ezzel egy időben megkezdődött a lakótelepi parkoló, park kordonnal bekerítése, a közelben parkoló gépkocsik forgalmi rendszámának feljegyzése, a járókelőktől, bámészkodóktól tanúkutatás céljából történő felvilágosításkérés, illetve a tanúk helyszínen tartása vagy az elérhetőségük feljegyzése.

A járőrök – tanúk közlésére alapozott – jelentése alapján megállapították, hogy egy ismeretlen személyazonosságú férfit előzetes szóváltás után ismeretlen eszközzel egy ismeretlen tettes nyakon szúrt, majd a helyszínről elmenekült.

Az ügyeletes tiszt értesítette a Bajai Rendőrkapitányság forrónyomon üldöző szolgálatának parancsnokát, a három beosztottját, a bünyügyi osztály vezetőjét és helyettesét, illetve jelentést tett a Bács-Kiskun Megyei Rendőr-főkapitányság vezető ügyeletesének. A megyei ügyeletvezető a jelentéstételi rend szerint jelentette az eseményt az előjáróknak és a megyei rendőr-főkapitányság forrónyomon üldöző szolgálata vezetőjének.

Időközben egy a helyszínen megjelenő hozzátartozó elmondta, hogy a sértült azonos *R. János* 55 éves román állampolgárral. A cselekmény további részletei váltak ismertté: a sértett és az elkövetők a lomtalanítás céljából kihelyezett konténer tartalmát vizsgálták, miközben szóváltás, tettelegesség alakult ki közöttük amiatt, hogy – egy lakó felszólítására – melyikük rakja vissza a szétdobált lomot. A sértett egy léccel megütötte a későbbi elkövetőt, mire ő egy fadarabbal nyakon szúrta *R. Jánost*. Ez után az elkövető a saját kérepcéjével távozott.

A helyszínre két rendőri vezető és hat bünyügyi nyomozó érkezett. A nyomozók a járőrökkel együtt a környező lakóépületekben módszeres tanúkutatásba kezdtek. A járókelők és a lakók közül összesen négyen voltak a cselekmény szem- vagy fültanúi, illetve olyan, aki a vélt elkövető cselekmény előtti és utáni útvonaláról érdemi tudomással bírt.

11.40-kor a megyei ügyeletvezető Kecskeméten berendelte a Bács-Kiskun Megyei Rendőr-főkapitányság (forrányomon üldöző) készenléti szolgálatát és *a szolgálat parancsnoka* (a továbbiakban: megyei parancsnok) *átvette az intézkedés koordinálását*. A szolgálat egy parancsnokból és négy beosztottból áll. Az aktuális csoportot parancsnokként a bűnügyi osztályvezető helyettese, az osztály két nyomozója, továbbá a felderítő osztály és a vizsgálati osztály egy-egy beosztottja alkotta.

A megyei parancsnok telefonon tájékozódott a bajai forrányomon üldöző szolgálat parancsnokától a megtett intézkedésekről. Megállapította, hogy a helyszínt biztosítják, az adatgyűjtés megindult, a tanúkat, közöttük a sértett hozzátartozóit felkutatták. Meghatározta, hogy az elkövető üldözésére mielőbbi intézkedések történjenek. Ennek érdekében meg kell állapítani az elkövető személyének, az általa használt kerékpárnak a leírását, azzal az adatgyűjtést ki kell terjeszteni a lakótelep, a városrész, majd a város távolabbi helyeire, a helyszínihez hasonló konténerek környezetére, az italmérő helyekre, áruházak göngyöleg-visszaváltó helyeire. A sértett állapotáról, annak változásáról folyamatosan tájékoztatást kell kérni a kórházból. A Bajai Rendőrkapitányság ideiglenes ügyszámon végezze az intézkedéseinek, eljárási cselekményeinek dokumentálását.

A megyeszékhely, Kecskemét és a megye második legnagyobb városa, a harminchétezeres lakosú Baja között száztíz kilométer a távolság, az átlagos utazási idő közúton egy óra negyven perc.

A parancsnok telefonon utasította a csoportjából más ügyben Baján foglyot kísérő két beosztottat, hogy a foglyot helyezték el a Bajai Rendőrkapitányságon, és jelentkezzenek szolgálatra az ügyben irányító bajai parancsnoknál. Ezzel egyidejűleg a bajai parancsnokot utasította, hogy tegyen intézkedést a fogolynak a bírói rendelkezés alapján Kecskemétre, a bv. intézetbe történő szállítására. A szállítást a bajai ügyeletes körzeti megbízotti szolgálat vette át. A megyei parancsnok utasította továbbá csoportjának a Bajától nyolcvan kilométerre tartózkodó tagját, hogy a használatában lévő szolgálati járművel induljon útnak, és jelentkezzen a bajai parancsnoknál.

12.40-kor a megyei parancsnok szolgálati járművön, másodmagával indult útba Bajára. Útközben a megyei ügyeletes tisztól emberölés büntett kísérlete miatti nyomozás indítását és ügyszámot kért, továbbá intézkedett a rendőr-főkapitányság bűnügyi technikai osztály ügyeletesének a helyszínrre rendeléséről. Tájékoztatta a rendelkezésre álló adatokról a sajtóügyeletest és a megtett intézkedésekről jelentést tett a megyei rendőrfőkapitány bűnügyi helyettesének.

14.30-kor Bajára érkezett a megyei parancsnok. Előbb a helyszínen tájékozódott az ott irányító helyi bűnügyi osztályvezető-helyettesétől.

Megállapította, hogy a lakóházakban történő adatgyűjtések még folyamatban vannak. További három tanút találtak. Az elkövető üldözésére tett intézkedések egyelőre nem vezettek eredményre. A biztosított helyszínt megtekintette. A cselekmény által érintett terület kiterjedtsége, az észlelhető nyomok, anyagmaradványok, elváltozások, a bűnjeltárgyként értékelhető tárgyak száma, állapota, az alkalmazandó technikai eljárások menete és bonyolultsága figyelembevételével meghatározta a szemlebizottság létszámát. Döntése alapján a szemlét két megyei nyomozó és a megyei bűnügyi technikus fogja végrehajtani. A helyszínt biztosító négy járőr létszámát a szemle megkezdésekor egyre lehet csökkenteni. Intézkedett, hogy a helyszínen megforduló indifferens személyek (tanúk, rendőrök, mentők) lábbelitalp-mintázatát fényképezéssel rögzítsék, azokat a szemlebizottság ismerje meg.

A nyomozás irányításának helye a Bajai Rendőrkapitányság bűnügyi osztályvezetőjének irodája, a megyei parancsnok ide vonult be. Tájékozódott a bűnügyi osztályvezetőtől a létszámhelyzetről, a folyamatban lévő és a tervezett eljárási cselekményekről és 15.30 órai kezdettel eligazítást hirdetett.

A tájékozódás után az alábbi tényállás megállapítására, illetve a következők szerint csoportosított nyomozási feladatok áttekintésére, meghatározására került sor.

Az ismert időben és helyen két lomot guberáló személyre, a sértett R. Jánosra és egy ismeretlen férfira, a későbbi elkövetőre rászólt az ott tartózkodó, közelben lakó F. István tanú, hogy az általuk szétdobált lomot rakják vissza a gyűjtőkonténerbe. A két személy egymást hibáztatta a kidobált tárgyakért és emiatt szóváltás keletkezett közöttük. R. János egy faléccel nagy erővel megütötte a későbbi elkövetőt, aki a kezével fogta fel a fejére irányzott ütést. Ezt követően az elkövető a kezében lévő hegyes, addig a lomok turkálásához használt léccel, egy alkalommal, azt elérve, a sértett felsőteste felé szúrta. A sértett a nála lévő léccel tovább ütlegelte az elkövetőt, néhány lépést kergetni kezdte, majd lelassult és összeesett. Nyaka körül, a ruházatán véres folt kezdett növekedni. Az elkövető a közelben lévő kerékpárjával eltekert a helyszínről. F. István a mobiltelefonján azonnal értesítette a mentőket. A hangoskodással kísért eseményt többen látták a környező házak ablakaiból. A sértett kerékpárjára számos műanyag kanna volt aggatva. Az elkövető piros kerékpárján nem volt terjedelmes csomag. Az elkövető ötven év körüli, átlagos testalkatú és magasságú, ápolatlan külsejű férfi.

HÍRES BŰNÜGYEK, TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK

A rendelkezésre álló személyleírás alapján 14.00 órai kezdettel a lakásáról előállították a 45 éves, guberálásból élő, alkoholizáló életvitelt folytató, a helyszíntől nagyjából két kilométerre, a város szélén, egyedül élő és a Klapka utcai lakótelepen is gyakran gyűjtögető, erősen ittas Sz. Józsefet. Lakásán egy piros kempingkerékpár volt.

15.30-kor eligazítás kezdődött. Megtörtént a nyomozási cselekmények végrehajtásához rendelkezésre álló bűnügyi állomány létszámának meghatározása. Ezek szerint a Bács-Kiskun Megyei Rendőr-főkapitányság részéről egy vezető, négy beosztott nyomozó, egy bűnügyi technikus, a Bajai Rendőrkapitányság részéről két vezető, öt beosztott nyomozó, egy bűnügyi technikus vesz részt a munkában. Technikai eszközök: hét szolgálati jármű, fényképezőgépek, a szemle végrehajtásához kellő mennyiségű és minőségű bűnügyi technikai felszerelés, anyag. A várható feladatok eredményes végrehajtásához elegendőnek tűntek a személyi és a technikai feltételek.

A rendészeti szolgálati ág részéről a helyszíni szemle rendjének biztosításához egy főt, az Sz. József lakásának – a várható házkutatásig történő – biztosítására két rendőrt rendeltek ki. A vélt elkövetői célcsoport (guberálók, kukázók) fokozott figyelemmel történő ellenőrzésére, adatmegállapításra, igazoltatásra a település érintett részére aktívabb, visszatérő járőrtevékenység bevezetésére került sor.

A megyei parancsnok ismertette a rendelkezésre álló tényállást, a személyleírással, valamint a következők szerint az eddigi megállapításokat, a nyomozás fő verzióit, az időszerű eljárási cselekményeket és intézkedéseket, illetve a feladatokhoz rendelt személyi állományt, név szerint.

A cselekmény büntetőjogi értékelése: szándékos, élet elleni bűncselekmény, emberölés büntett kísérlete.

A sértettel kapcsolatos megállapítások: guberálásból élő, agresszív, román állampolgár – részben helyi cigány rokonságból álló – népes családdal.

Az elkövetőre vonatkozó adatok, következtetések: ismeretlen, helyi, kerékpáros férfi, guberáló, kukázó, valószínűleg alkoholizáló életvitellel. Nem zárható, hogy a sértettel ismerték egymást, vagy társak voltak.

A nyomozás fő verziói:

1. a sértettet ismerő vagy vele rokon rendszeres guberáló,
 - romániai származású magyar vagy román állampolgár,
 - nem romániai származású magyar vagy nem román állampolgár;
2. a sértettet nem ismerő rendszeresen guberáló személy,

HÍRES BŰNÜGYEK, TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK

3. a sértettet ismerő vagy nem ismerő alkalmi lomkutató, alacsony társadalmi státusú személy,
4. Sz. József volt az elkövető.

A tényállás tisztázásához, a büntetőjogi minősítés pontosításához szükséges eljárási cselekmények, intézkedések:

- helyszíni adatgyűjtés-tanúkutatás – a végrehajtás addigra megtörtént, a szemlebizottság esetleges jelzése alapján a későbbiekben megoldott;
- a helyszínen az esemény miatt megforduló személyek megállapítása, személyük tanúkénti értékelése, lábbelitalp-mintázatuk fényképezése – végrehajtó: egy nyomozó és egy bűnügyi technikus;
- tanúkihallgatások – végrehajtó: tanúk érkezésétől függő létszámú, akár kilenc nyomozó;
- szemle – végrehajtó: két nyomozó, egy technikus;
- a sértett sérülésének, állapotának, kihallgathatóságának megállapítása – végrehajtó: egy nyomozó és egy bűnügyi technikus.

Az elkövető kilétének megállapításához, felkutatásához, elfogásához szükséges eljárási cselekmények, intézkedések:

- nyilvános helyek, hulladékfelvásárló, göngyöleg-visszaváltó helyek, öszszekötve az Sz. József-re vonatkozó adatgyűjtéssel – végrehajtó: két nyomozó, azonnal;
- adatgyűjtés kiterjesztése a környékbeli lomgyűjtő konténerek közelébe, az elkövető esetleges korábbi előfordulására, az érkezési, menekülési útvonalába, ez utóbbin az eszköz felkutatása a végrehajtás addigra megtörtént, a járórok részéről folyamatos;
- a sértett hozzátartozóinak, az eseményt észlelő tanúk kihallgatása, utóbbiak közül a felismerő tanúk kiválasztása, a vallomások értékelése – végrehajtó: a tanúkihallgatásokra rendelt nyomozók, időszerűen;
- Sz. József alibiztetése – kihallgatás: egy nyomozó, házkutatás: négy nyomozó + bűnügyi technikus, azonnal;
- a sérült elkövető esetleges orvosi ellátásának ellenőrzése – végrehajtó: egy nyomozó, visszatérő jelleggel;
- társadalmi kapcsolatok körében adatszerzés – végrehajtó: a teljes résztvevő állomány;
- folyamatosan médiák igénybevétele – végrehajtó: a megyei parancsnok, időszerűen.

17.00 órakor a bevezetett intézkedések eredményeként a felállított verziókkal kapcsolatban a következő helyzetkép volt vázolható.

Az első verzióban foglalt – a sértettet ismerő vagy vele rokon guberáló – elkövető vonatkozásában a sértett nászasszonyának, a mindössze két hete Magyarországon tartózkodó *C. Arancán*ak az elmondása szerint, közvetlenül az események előtt ő látta a sértettet, amint a későbbi helyszínül szolgáló konténernél kutatót a lomok között. Ugyanannál a konténernél volt egy általa nem ismert másik gyűjtőgető férfi is, akit nem figyelt meg alaposabban.

A sértett fia, *ifj. R. János* tanúként elmondta, hogy az apja és ő rendszeresen együtt kukáznak a közeli lakótelepen. Ezen a napon ő otthon maradt egy kisgépet javítani, ezért az apja egyedül indult el hasznosítható anyagot keresni. A lakótelepen öten-hatan szoktak rendszeresen guberálni. Őket látásból ismeri. Közülük egynek van piros (kemping)kerékpárja. *Ifj. R. János* az *Sz. József*ről készült friss fényképet megtekintve úgy nyilatkozott, hogy látásból ismeri, ő a piros kerékpáros guberáló.

Mivel más adat, motívum sem utalt arra, hogy a sértett rokonságából került volna ki az elkövető, ezért a *rokon elkövetővel* a nyomozás a továbbiakban *nem számolt érdemben*.

*Gyengül*ni látszott a *romániai származású magyar vagy román állampolgár* verziója is, hiszen a kihallgatott rokonok nem közöltek olyan adatot, hogy saját nációjuk más – általuk nem ismert – tagjai is kukáznának a környéken vagy a város más részén.

Ugyancsak *csökkent* a sértettet *nem ismerő, rendszeresen guberáló elkövető* lehetősége (második verzió), hiszen *ifj. R. János* szerint a lakótelepen rendszeresen ugyanaz az a néhány személy szokott kukázni. Őket látásból ismeri, közülük a piros kerékpárral közlekedőt *Sz. Józseffel* azonosította.

Az *Sz. József személyével kapcsolatos, negyedik verzió* ellenőrzése sürgőssé vált azért is, mert a férfi kényszerintézkedés hatálya alatt állt. Előállításakor egyedül volt a lakásában, és részegen feküdt. Bal alkarjának belső felszínén két karcolást is tartalmazó, környezetében sárgás-vöröses elszíneződésű, féltenyérynyi vérbeszűrődés, valamint a bal felkarjának belső felszínén, a test hossz tengelyére merőlegesen, két, egymástól elkülönült, egyenként kb. 2 x 10 centi méretű, friss, hámhorszolt külsérelmi nyomként értékelhető sérülés volt. Ittassága folytán előállítására kezdetén alig tudott helyénvaló válaszokat adni. Hivatkozott ismerősére, *K.-Sz. Zoltánra*, mint aki igazolja az ő napját.

K.-Sz. Zoltán tanúként úgy nyilatkozott, hogy barátjával, *Sz. Józseffel* reggel, *Sz. lakásán* találkozott. *Sz.* akkor már ittas volt. *Sz.* kiválasztott né-

hány fémdarabot és sörösdobozt az udvarán felhalmozott szemétből. Ezeket magukhoz véve előbb egy átvevőtelepen, majd a helyi Tesco áruházban csinalták pénzt a hulladékokból. A kapott pénzből hazafelé, a Klapka utcai lakótelep közelében lévő üzletben két liter bort vásároltak. Ezzel Sz. lakására mentek, ahol 9.30 és 10.30 óra között a bor nagy részét közösen elfogyasztották, majd magára hagyta a lefekvéshez készülődő részeg barátját. K.-Sz. Zoltán a kihallgatásán nyugodtnak látszott, ellenmondásba nem került a nyomozás addigi adataival. Elmondásának ellenőrzése a fémátvevőnél, a Tesco áruházban (kamerafelvétellel), valamint az ételmszerüzletben igazolta őt, illetve a barátját. 10.30 után azonban Sz. József alibijét nem igazolta senki. Az Sz. szomszédjainak körében végzett adatgyűjtés nem volt megnyugtató.

Időközben Sz. József józanodása lehetővé tette a tanúként történő kihallgatását. Úgy nyilatkozott, hogy az előállításáig otthon volt, részegen aludt. Kihallgatását felfüggesztve a részvételével házkutatásra került sor a lakásán, ennek lényeges megállapítása volt, hogy az ott talált célszerszám, a kampós szögben végződő guberáló pálca nem volt véres, illetőleg más tárgy, ruházat sem mutatott a bűncselekménnyel összefüggésbe hozható elváltozást. A lakásán fellelhető volt a K.-Sz. által is említett borospalack, némi borral.

Kihallgatása folytatásakor úgy nyilatkozott, hogy alkarsérülését két nappal korábban szerezte egy fémtárgy cipelése közben. Ezt K.-Sz. Zoltán is megerősítette. Felkarsérülésére azt a magyarázatot adta, hogy akkor üthette meg, amikor általában a konténerek szélén nyúlkál azok mélyére. Maga nem is vette észre ezt az enyhe sérülést.

Sz. József igaza ellen vagy mellett megnyugtatóan nem lehetett állást foglalni, ezért a megyei parancsnok elrendelte a felismerésre bemutatás elvégzését mindazon tanúkkal, akik úgy nyilatkoztak, hogy felismernék az általuk látott elkövetőt.

A felismerésre bemutatás a helyi nyomozók részéről kemény szervezőmunkát igényelt a hétvégi, kora esti és – az Sz. Józsefhez hasonló – ápolatlan, alkoholfogyasztó célcsoport bevonásával, a kiválasztott személyek lojalitásának megnyerése árán.

19.48 és 21.34 között került sor a Bajai Rendőrkapitányság erre a célra alkalmilag kialakított helyiségeiben és tereiben a felismerő tanúk kilétének védelmére különös figyelmet fordító nyomozási cselekmény végrehajtására. A négy – leghatározottabb személyleírást adó – szemtanú részvételével végrehajtott felismerésre bemutatáskor a bemutatott négy férfi közül az egyikük határozottan felismerte az általa látott elkövetőként, Sz. Józsefet, hárman nem. Az eljárási cselekmény vezetője jelentette azonban, hogy a szervezés

közben, az ennek elkerülésére tett intézkedések ellenére, a felismerő tanú meglátta a rendőrök kíséretében lévő Sz. Józsefet. A nyomozást irányítók rövid megbeszélés után arra a következtetésre jutottak, hogy a felismerő tanú ezen észlelése – nem kizárhatóan, akaratlanul is – befolyásolhatta őt nyilatkozatának megtételében.

22.15-kor a megyei parancsnok a résztvevő állomány előtt összegző értekezletet tartott a nyomozás eredményéről. Ezek szerint a beszerzett bizonyítékok alapján Sz. Józseffel szemben nem lehetett megalapozni a tárgybéli bűncselekmény gyanúját. Mint lehetséges elkövetővel, *a nevével jelzett negyedik verzióban – egyelőre (!) – nem lehetett számolni*. Nevezettet, miután fényképfelvételt készítettek róla és a kerékpárjáról, elbocsátották.

Az e feladattal megbízott nyomozó jelentette, hogy a sértett túlesett az életmentő operáción és nem sokkal korábban kinyitotta a szemét. Egyelőre nem lehetett vele kommunikálni, de az állapota javult.

A nyomozás vezetője korábban kijelölt egy nyomozót, aki az iratok adminisztratív rendezését végezte, illetve a szemtanúk által adott sokféle elkövetői személyleírásból a közös jellemzőket gyűjtötte össze. Ezek alapján ismertették a következő személyleírást: ötven év körüli, 170 centiméter magasságú, átlagos testalkatú, rövid, sötét hajú, ápolatlan megjelenésű, valószínűleg barna bőrű férfi. Felül egy pólót, alul egy hosszú szárú nadrágot viselt. Kerékpárja piros.

Az értekezleten összegezték a nyomozás addigi eredményeit. A tanúkihallgatások mellett a helyszín szemléjének megállapításait vették számba. Ezek szerint a helyszínen három lécdarabot rögzítettek eredetben, közülük kettő vélelmезetten korábban egy egység volt. Emellett különböző jellegű vérgyanús szennyeződések, DNS-törleteket és a sértett mentés közben levett ruházatát rögzítették. Az elkövető gyors azonosításához vezető tárgyi bizonyíték a szemlén nem került elő.

Megállapítható, hogy a tervezett nyomozási cselekményeket a nyomozó csoport végrehajtotta. A nyomozás kezdeti verziói közül egy, a rokon elkövetés elvethető, egy, hogy Sz. József az elkövető, hátrább sorolandó. Nagyobb hangsúllyal ellenőrizendő a rendszeres, még inkább az alkalmi gubérálói kör.

Az értekezleten a parancsnok meghatározta a másnapi munkavégzésben részt vevők létszámát, összetételét. Ezek szerint a megyei forrányomon üldöző csoport addigi tagjain kívül a rendőr-főkapitányság bűnügyi osztályának állományából a főkapitány bűnügyi helyettesének döntése alapján további három nyomozót rendeltek be. Mindeközben a reagálóképesség fenntartása

HÍRES BŰNÜGYEK, TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK

érdekében a megyei forrányomon üldöző szolgálatba – készenléti jelleggel – új tagokat vontak be.

A helyi szerv részéről másnap a két parancsok személye nem változik, de ötös, új, pihent állomány lép szolgálatba.

Május 5-re a következő feladatokat tervezték végrehajtani:

1. Ellenőrizni kell a melléktermék- és göngyölegátvevő helyeket az elkövetői személyleírás ismertetésével.
2. Meg kell kezdeni a bajai guberálók és kukázók szisztematikus ellenőrzését, elszámoltató jellegű, tanúkenti kihallgatásukat, abból a célból, hogy teljes képet lehessen alkotni erről a társadalmi csoportról. Megismerésükkel, a tőlük és feléjük áramló információk értékelésével és szabályozásával felszínre lehet hozni a keresett személyt, hogyha e körhöz tartozik.
3. Sürgősséggel végre kell hajtani a magához térő sértett tanúkenti kihallgatását.
4. Kapcsolatot kell tartani a sértett rokonságával. Fel kell használni az ügyben eddig is tanúsított aktivitásukat, segítőkészségüket, mindamelllett szabályozott mederben kell tartani a kulturális sajátosságaikból adódó esetleges érzelmi hullámzásait.
5. Be kell szerezni a sérüléssel kapcsolatos – szakértői véleményezéshez szükséges – orvosi dokumentációt.
6. Visszatérően ellenőrizni kell a helyi egészségügyi ellátó intézményeket, abból a célból, hogy a sérült elkövető jelentkezik-e e helyek valamelyikén ellátásra.

A nyomozást irányító parancsnok jelentést tett a megyei rendőrfőkapitány-helyettesnek és a megyei ügyeletvezetőnek a nyomozás állásáról, a tett és a tervezett intézkedésekről.

22.40-kor azzal fejeződött be a munkanap, hogy másnapra a Bajai Rendőrkapitányságon 9.00 órai kezdettel – a szolgálatba lépő új állománynak a bűnügyi osztályvezető által tartott ügyismertetéssel –, a megyei rendőr-főkapitányságon 7.30 órai bevonulással és 9.30 órai bajai érkezéssel határozta meg a nyomozási tevékenység folytatását az irányító parancsnok.

Május 5-én a terv szerinti helyen és időben folytatódott a munka.

9.30-kor a résztvevő állományok eligazítást tartott a megyei parancsnok. Megállapította, hogy kellő mennyiségű erő és eszköz áll rendelkezésre a tervezett feladatok eredményes végrehajtásához.

A bajai bűnügyi osztályvezető jelentette, hogy információi szerint, elsőként hat, guberálásból élő bajai személy nevesíthető és számoltatandó el. Elő-

kerítésükre, az eljárásba bevonásukra a helyi és a megyei nyomozókból vegyesen, három nyomozópár alakult.

Egy guberáló idészésre már megjelent a rendőrkapitányságon. A beszállítottak kihallgatására két nyomozó állt készen. Közülük az egyik megkezdte a megjelent *K. Gábor* tanúkenti kihallgatását.

Egy nyomozó megkeresést készített a kórháznak az orvosi iratok beszerzése érdekében, majd másodmagával kivonult a kórházba. Egyikük a megkeresést továbbítását és a sérült elkövető esetleges jelentkezésével kapcsolatos felvilágosításkérést intézte. Másikuk megkezdte az időközben kihallgatható állapotba kerülő sértett tanúként történő kihallgatását.

10.15-kor megjelent a Bajai Rendőrkapitányságon *G. S. Líviusz*, a sértett fia, és – az előző napon kialakított együttműködésre alapozottan – közölte, hogy 8.00 órakor anyja, *R. Gyöngyike* meglátogatta a férjét, a sértettet a kórházban. *R. János* közölte vele, hogy ismeri a támadóját, aki az a férfi volt, aki unokaöccsétől, *B. Jenő* román állampolgár, bajai lakostól megvásárolta annak Opel Vectra gépkocsiját. Ezen felül elmondta a cselekmény további részleteit. *G. S. Líviusz* közölte továbbá, hogy név szerint nem ismeri az apja által megjelölt férfit, de tudja, hogy hol lakik.

A nyomozás irányítója haladéktalanul a nyomozópároknak adott feladatok módosításával intézkedett arról, hogy *G. S. Líviusz* iránymutatása alapján kútsassák fel az elkövető lakását, és tegyenek intézkedést az elfogására.

Ezzel egy időben a sértett kihallgatására rendelt nyomozó telefonon jelentette, hogy *R. János* közölte vele az elkövető személyére vonatkozó – *G. S. Líviusz* által mondott – konkrétumokat, amelyeket *10.40 órai* kezdettel foglalt jegyzőkönyvbe.

A megyei parancsnok jelentést kért a második nyomozópártól. Mivel nem voltak intézkedésben, ezért a *G. S. Líviuszt* szállító nyomozópár mellé rendelte őket erősítésként.

10.45-kor a *G. S. Líviusz* útmutatása alapján eljáró négyfős egység vezetője jelentette, hogy – *G. S. Líviusz* kilétét védve – megjelentek egy Baja, IV. körzeti tanyán, ahol *H. Józsefné* közölte, hogy a férje előzőleg indult el ott-honról a kórházba, mert előző nap guberálás közben egy román férfi léccel úgy megverte, hogy bedagadt a karja.

Ezen információ ismeretében a kórházban tartózkodó két nyomozót a nyomozás irányítója figyelmeztette, hogy legyenek felkészülve *H. József* érkezésére, elfogására.

A harmadik nyomozópár az eredeti feladatszabásnak megfelelően beszállított egy bajai guberálót. Utasítást kaptak arra, hogy az egyik nyomozó az is-

mert szempontok szerint, röviden hallgatassa meg a beszállított személyt, a páros másik tagja haladéktanul tegeyen intézkedést a sértettet és az elkövetőt összekötő személy, B. Jenő felkutatására, tanúként történő kihallgatására a tettes azonosítására vonatkozó ismereteiről.

10.55-kor a H. József lakásánál tartózkodó nyomozók jelentették, hogy odaérkezett H. József, aki kérdés nélkül közölte velük, hogy a kórházból tért vissza, mert meg akarta vizsgáltatni a karján lévő sérülést, de mivel sok beteg volt előtte, nem várt. A sérülése előző napon úgy keletkezett, hogy a lakótelepen, guberálás közben egy általa ismert román férfi szóváltást követően léccel rátámadt, mire ő visszautótt a lomok kutatásához használt léccel. *A nyomozók közölték H. Józseffel, hogy bűncselekmény gyanúja miatt előállítják a Bajai Rendőrkapitányságra, illetve figyelmeztették arra, hogy nem köteles vallomást tenni, amit mond vagy rendelkezésre bocsát, az bizonyítékként az ellene folyó eljárásban felhasználható. H. József megértette a figyelmeztetéseket és fenntartotta a sérülése keletkezésére vonatkozó közlését.*

A megyei parancsnok jelentette a fejleményt a megyei rendőrfőkapitány-helyettesnek. Ezt követően a kialakult helyzetnek megfelelően a következők szerint módosította a korábban meghatározott feladatokat: *minden tevékenységet a H. József mint elkövető személye és a vele összefüggésbe hozható adatok bizonyítékként történő megszerzése érdekében kell megszervezni.*

H. Józsefet kényszerítő eszköz alkalmazása nélkül az egyik nyomozópár tagjai előállították, a másik nyomozópár H. József lakásánál maradt, a későbbi házkutatás céljából.

11.00-kor – még a rendőrkapitányság épületébe beszállítás előtt – a bajai kórházban megtörtént H. József sérülésének vizsgálata, leírása, a készült dokumentum beszerzése.

11.19-kor G. S. Liviusz, 11.23-kor B. Jenő tanúkénti kihallgatására került sor.

11.45-kor a kijelölt ötfős kutatóbrigád házkutatást kezdett H. József lakásán, ennek során több, az ismert elkövetői ruházathoz hasonló ruhaneműt foglaltak le. A házkutatáson jelenlévő H. Józsefnét ez után a rendőrkapitányságra szállították.

12.26-kor kezdődött R. Gyöngyike tanúkihallgatása. A tanúk közvetve vagy közvetlenül megerősítették a sértett elmondását, miszerint ő ismerte és miként ismerte az elkövetőt.

13.08 órai kezdettel H. Józsefnét kihallgatták tanúként. A megfelelő figyelmeztetések mellett ismét elmondta mindazt, amit a férjétől tudott az előző napi eseményekről.

HÍRES BŰNÜGYEK, TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK

A beérkezett adatok értékelése után a megyei parancsnok jelentést tett a megyei ügyeletvezetőnek, tájékoztatta sajtóügyeletet, és *14.30-kor*; miután a Bajai Rendőrkapitányság résztvevő állománya befejezte az intézkedéseket, elhagyta Baját.

A nyomozás vezetőjének döntése szerint időközben H. Józsefet a Bács-Kiskun Megyei Rendőr-főkapitányság székhelyére, Kecskemétre szállították a megyei nyomozók.

14.30-kor kihirdették ki az őrizetbe vételéről rendelkező határozatot.

14.54-kor védő jelenlétében megkezdődött a gyanúsítottként történő kihallgatása, az R. János sérelmére elkövetett, a Btk. 170. § (6) bekezdése szerinti életveszélyt okozó testi sértés büntett megalapozott gyanúja miatt. Valomásában részletesen elmondta a terhére rótt cselekmény előzményét, lefolyását, utótörténetét. Közölte, hogy csak akkor szokott guberálni, amikor a városban lomtalanítás van. A sértettet látásból ismerte, az általa vásárolt Opel Vectra eladójának lakókörnyezetéből.

H. József 51 éves, normál testalkatú, 165 centiméter magas, rövid, sötét hajú, barna bőrű személy. A cselekmény idején használt piros kerékpárt egy ismerősétől kapta kölcsön.

A megyei forrányomon üldöző szolgálat parancsnoka jelentést tett a megyei rendőrfőkapitány bűnügyi helyettesének és a vezető ügyeletesnek, majd, miután a fogva tartás elrendelésével kapcsolatos adminisztrációs tevékenységek is lezajlottak, *17.00 órakor* a megyei állomány is befejezte az intézkedés-sorozatát.

Az ügy vizsgálatát május 6-án a Bács-Kiskun Megyei Rendőr-főkapitányság Vizsgálati Osztálya vette át. A nyomozó szerv kezdeményezte a gyanúsított előzetes letartóztatásának indítványozását.

Összegzés

A nyomozás rövid felderítő szakaszának fő tapasztalataként a segítő és nehezítő körülmények hatását szükséges kiemelni.

A hazai viszonyokhoz képest közepes méretű Baja városában nem tömeges jelenség a hajléktalan, gyűjtögető életvitel, ezért – mint ahogy a sértett személyi viszonyaival kapcsolatos adatok is könnyen megismerhetők voltak – az elkövetői célcsoport is viszonylag jól behatárolható volt. Ugyancsak inkább a vidéki környezetre jellemző a lakosság körében tapasztalt segítőkészség, tanúszkodási hajlandóság, ez vezetett egy olyan, késő estebe nyúló, körül-

HÍRES BŰNÜGYEK, TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK

ményes szervezést igénylő eljárási cselekményen történő lojális részvételhez, mint amilyenre jelen ügyben szükség volt a gyanúsítható személy tisztázása érdekében.

A felderítést gyorsította az a tény, hogy a rendőrök által megmentett sértett magához térve, végül is meg tudta nevezni az elkövetőt. A felállított verziók módszeres ellenőrzése és az elkövető várható magatartásának kiszámíthatósága utóbb nagy valószínűséggel elvezetett volna az elkövetőhöz. Ne feledjük azonban a tanúk felismerési bizonytalanságait, a tárgyi bizonyítékok szükösségét, ez azonban már a bizonyíthatóság kérdéskörébe tartozik.

A forrányomon üldözés folyamán mellékes volt, hogy a sértetti közrehatás milyen mértékben hatott az elkövető szándékára, annak kialakulására, hiszen a sértett halála esetén csak az ismertté vált elkövető tudott volna a saját tudattartamáról nyilatkozni. A kérdés későbbi megválaszolásáig azonban vélhetően nagy erőket igényelt volna a nyomozás.

Az eset azt példázza, hogy a mai magyar bűnügyi rendőrség a megfelelő irányítási rendszer, felkészült szakemberek és kellő technikai feltételek – hangsúlyozottan – együttes megléte esetén alkalmas és képes hatékonyan megoldani a súlyos bűncselekmények nyomozásának kezdeti feladatait.